

УДК 338.242:658.5

СТРАТЕГІЧНЕ ПЛАНУВАННЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНИХ ЗМІН

Мізін Д.С., Турчин О.А.

e-mail: dmytro.mizin@nure.ua, oleksii.turchyn1@nure.ua

Харківський національний університет радіоелектроніки, каф. ЕК
м. Харків, Україна

This article emphasizes the importance of strategic planning in maintaining economic stability amidst global changes. It highlights the need for active economic management to safeguard national interests and adapt to new challenges, such as financial crises, geopolitical conflicts, and climate change. The article discusses the role of tools like SWOT analysis to assess risks and suggests diversifying economic risks to enhance resilience. Furthermore, it underscores the significance of international cooperation and forming strategic alliances to mitigate global uncertainties. Ultimately, effective strategic planning, grounded in risk management and adaptability, is vital for long-term economic growth and stability.

Аналіз сучасних економічних реалій вказує на необхідність активного управління національною економікою для забезпечення її стійкості в умовах глобальних змін. У цьому контексті стратегічне планування стає важливим інструментом, що дозволяє країнам не тільки захищати свої економічні інтереси, а й ефективно адаптуватися до нових викликів. Встановлення чітких орієнтирів і механізмів реагування на потенційні загрози є необхідним для досягнення економічної стабільності та довгострокового розвитку.

Глобалізація та динамічні зміни на міжнародних ринках вимагають від країн використання стратегічного планування для забезпечення ефективності економіки. Воно дає змогу активно реагувати на зовнішні та внутрішні виклики, розробляючи адаптаційні механізми, що підвищують стійкість національної економіки. Стратегії мають орієнтуватися не лише на досягнення короткострокових цілей, а й на готовність до змін, які можуть бути спричинені різноманітними зовнішніми та внутрішніми факторами [1].

Необхідно враховувати можливі нові загрози, такі як фінансові кризи, зміни на міжнародних ринках, природні катастрофи, зміни клімату, геополітичні конфлікти та глобальні пандемії. Тому управлінські рішення повинні бути гнучкими, щоб оперативно адаптуватися до нових обставин і підтримувати стабільність економіки.

Одним з основних інструментів для оцінки економічних ризиків є SWOT-аналіз, який дозволяє визначити сильні та слабкі сторони економіки,

а також виявити можливості та загрози. Врахування як внутрішніх, так і зовнішніх чинників, таких як рівень інфляції, безробіття, валютна стабільність і глобальні політичні зміни, дозволяє більш точно спрогнозувати потенційні ризики. Крім того, технологічні інновації та зміни у міжнародних альянсах потребують гнучкості в застосуванні стратегій [2].

Зміни в глобальних ланцюгах постачання та трансформація торгових відносин є ще одними аспектами, які потребують уваги в стратегічному плануванні. Теорія міжнародної економіки підкреслює важливість адаптації національних економік до глобальних трансформацій у сфері торгівлі. Виклики, пов'язані з міжнародними санкціями, обмеженнями або торговими війнами, можуть мати значний вплив на економіку країни, тому стратегії мають включати плани на випадок зміни зовнішніх торгових умов або відносин з партнерами. Для забезпечення стійкості важливо не лише оперативно реагувати на поточні загрози, а й прогнозувати їх на довгострокову перспективу, розробляючи стратегії з диверсифікації ресурсів та інфраструктури.

Диверсифікація економічних ризиків є важливою складовою стратегічного планування, оскільки дозволяє зменшити залежність від окремих секторів економіки або зовнішніх ринків. Теорія економічної безпеки вказує, що країни повинні не лише розвивати національну економіку, а й створювати внутрішні механізми стабільності, що дозволяють захистити економіку від впливу зовнішніх криз. Наприклад, створення резервів, підтримка інноваційних секторів або розвиток національних виробничих потужностей можуть стати важливими елементами стратегічного планування для забезпечення стійкості економіки [3].

У контексті глобалізації співпраця з міжнародними партнерами стає все більш важливою. Стратегічні альянси та економічні союзи дозволяють знижувати ризики, пов'язані з геополітичними або економічними змінами, а також відкривають нові можливості для економічного зростання. Тому ефективне стратегічне планування вимагає не лише розробки внутрішньої економічної політики, але й активного взаємодії з іншими країнами та участі в міжнародних процесах. Такий підхід дозволяє знижувати економічні ризики і забезпечує відкриття нових можливостей для розвитку.

Здатність оперативно реагувати на зміни в глобальному середовищі є важливою складовою ефективного стратегічного планування. Теорія адаптації в економіці підкреслює важливість гнучкості в управлінських рішеннях, що дозволяє швидко реагувати на непередбачувані обставини, це включає оновлення політики у таких сферах, як інвестиції, розвиток технологій, зовнішня торгівля та інфраструктура. Спільна платформа для реалізації стратегій, що включає органи влади, бізнес, наукові установи та

громадські організації, є основою для ефективного виконання стратегічних планів, що повинні бути гнучкими і здатними адаптуватися до постійних змін.

Таким чином, стратегічне планування в системі економічної безпеки є надзвичайно важливим інструментом для забезпечення стабільності національної економіки в умовах глобальних змін. Врахування внутрішніх і зовнішніх чинників, здатність до прогнозування і адаптації до нових викликів дозволяє не лише зберегти економічну стабільність, а й створити умови для довгострокового розвитку. Підходи до стратегічного управління, що ґрунтуються на теоретичних концепціях ризик-менеджменту, адаптації та міжнародної економіки, є необхідними для того, щоб країна могла ефективно функціонувати в умовах мінливого глобального середовища.

Список використаних джерел:

1. Дячков Д. В., Потапюк І. П., Капран І. В. Економічна безпека в системі стратегічного управління підприємством. *Економіка та суспільство*. 2021. Вип. 24. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-24-7>.
2. Костенко Ю. В. Стратегічне планування економічної безпеки корпоративних структур. *Economic Synergy*. 2023. № 3. С. 164–176. URL: <https://doi.org/10.53920/ES-2023-3-12>.
3. Литовченко О., Ілляшенко О., Гордієнко Н. Етапи стратегічного планування економічної безпеки підприємства. *Економічний аналіз*. 2021. Том 31. № 2. С. 98-106. URL: <https://doi.org/10.35774/econa2021.02.98>.
4. Батрак О. В., Коциба М. Л., Черниш О. В. Забезпечення економічної безпеки стратегічного розвитку суб'єкта господарювання. *Економіка та управління підприємствами*. 2021. Вип. 61. С. 183-187. URL: <https://doi.org/10.32843/infrastructure61-32>.
5. Коптева Г. М. Стратегічне планування як процес забезпечення економічної безпеки бізнес-процесів підприємства торгівлі. *Науково-виробничий журнал «Бізнес-навігатор»*. 2020. Вип. 3 (59). С. 95-100. URL: <https://doi.org/10.32847/business-navigator.59-15>.
6. Тарасенко І. О., Олефіренко К. С., Полозова Т. В., Мурзабулатова О. В. Стратегічне управління стійким розвитком промислових підприємств в умовах післявоєнного відновлення України. *Економіка. Фінанси. Право*. 2023. № 7. С. 73-77.